

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาพบนกทั้งสิ้น 163 ชนิด จาก 39 วงศ์ โดยบริเวณที่ทำการสถานี ฯ พบ 74 ชนิด บริเวณถ้ำน้ำลอดพบ 110 ชนิด และบริเวณโป่งน้ำธรรมชาติพบ 129 ชนิด นกชนิดที่เด่นบริเวณที่ทำการสถานี ฯ และบริเวณถ้ำน้ำลอด ได้แก่ นกปรอดเหลืองหัวจุก ส่วนบริเวณโป่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ นกเขาเปล้าธรรมดา และยังพบนกเขื่อนตะโพกขาวหางแฉก จำนวนมากอาศัยและสร้างรังอยู่ภายในถ้ำน้ำลอด

พบว่านกมีการกระจายในแต่ละพื้นที่ศึกษาแตกต่างกันโดย

นกที่พบในทุกพื้นที่ศึกษา 55 ชนิด

นกที่พบบริเวณที่ทำการสถานี ฯ กับบริเวณถ้ำน้ำลอด 67 ชนิด

นกที่พบบริเวณถ้ำน้ำลอดกับบริเวณโป่งน้ำธรรมชาติ 79 ชนิด

นกที่พบบริเวณที่ทำการสถานี ฯ กับบริเวณโป่งน้ำธรรมชาติ 58 ชนิด

นกที่พบเฉพาะบริเวณที่ทำการสถานี ฯ 4 ชนิด

นกที่พบเฉพาะบริเวณถ้ำน้ำลอด 16 ชนิด

นกที่พบเฉพาะบริเวณโป่งน้ำธรรมชาติ 43 ชนิด

พบนกประจำถิ่น 131 ชนิด และนกอพยพ 32 ชนิด ซึ่งจัดเป็นนกอพยพมาในฤดูหนาว (Winter visitors) 29 ชนิด นกอพยพมาในช่วงฤดูผสมพันธุ์ (Breeding visitors) 1 ชนิด นกอพยพผ่าน (Passage migrants) 2 ชนิด นกอพยพที่พบส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนกที่กินแมลงและกลุ่มนกน้ำ นกอพยพเริ่มเข้ามาอาศัยในพื้นที่อาศัยในพื้นที่ศึกษา ตั้งแต่เดือนกันยายน 2542 ถึงเดือนพฤษภาคม 2543

พบนกที่กินพืชเป็นอาหาร 51 ชนิด จาก 27 วงศ์ จัดเป็นกลุ่มนกที่กินพืชเป็นอาหารหลัก (frugivorous birds) 32 ชนิด นกที่กินพืชและสัตว์ (omnivorous birds) 19 ชนิด นอกจากนั้นยังพบนกบางชนิดมาทำรังภายในพื้นที่ศึกษา

2. พบพืชที่เป็นอาหารของนก 55 ชนิด จาก 27 วงศ์ จัดเป็นพืชที่กินกินผล 34 ชนิด พืชที่กินกินดอก 14 ชนิด พืชที่กินกินน้ำหวานจากดอก 6 ชนิด และพืชที่กินทั้งผลและดอก 2 ชนิด พืชที่มีนกมากินมากส่วนใหญ่เป็นนกที่ผลมีเนื้อขนาดเล็ก และมีทรงพุ่มขนาดใหญ่ โดยเฉพาะพืชจำพวกไทร ในสกุล *Ficus* ซึ่งบางชนิดออกผลหลายครั้งใน 1 ปี

3. พื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่มีสภาพเป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง และป่าดิบแล้ง พบว่าในแต่ละพื้นที่ศึกษามีลักษณะโครงสร้างป่าคล้ายคลึงกัน โดยต้นไม้มที่มีขนาดเล็กและมีความสูงน้อยมีจำนวนมาก ส่วนต้นไม้มที่มีขนาดใหญ่และมีความสูงมากมีจำนวนน้อยลงตามลำดับ พบว่าบริเวณถ้ำน้ำลอด มีความหนาแน่นของต้นไม้มที่มีขนาดเส้นรอบวงตั้งแต่ 10 เซนติเมตร ขึ้นไปมากที่สุด คือ 82 ต้น/ 0.1 เฮกเตอร์ รองมาคือบริเวณโป่งน้ำธรรมชาติ 62 ต้น/ 0.1 เฮกเตอร์ และบริเวณที่ทำการสถานี ฯ 35 ต้น/ 0.1 เฮกเตอร์ และความสูงของต้นไม้มมีค่าใกล้เคียงกัน โดยบริเวณโป่งน้ำธรรมชาติ ต้นไม้มมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 13.79 ± 10.62 เมตร บริเวณที่ทำการสถานี ฯ ต้นไม้มมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 13.62 ± 9.98 เมตร ซึ่งไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างจากบริเวณถ้ำน้ำลอดที่ต้นไม้มมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 10.36 ± 9.91 เมตร

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาพืชที่เป็นอาหารของนกมีประโยชน์ในการแนะนำชนิดของพืชท้องถิ่นที่มีนกมากินจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นพืชที่ผลมีเนื้อขนาดเล็กและมีทรงพุ่มขนาดใหญ่ โดยเฉพาะพืชจำพวกไทรในสกุล *Ficus* ซึ่งตามธรรมชาติมักจะสุกไม่พร้อมกัน และออกผลหลายครั้งใน 1 ปี เช่น ผักเลือด ไทรย้อยใบทู่ กร่าง โพขนุน เต่าไทร ฯ นอกจากนี้ยังมี ฝ้าย ปอเรียงขาว หัสคุณผี เหมือดโลด ประคูนน้ำ ฯ ที่นำขายพันธุ์ เพื่อนำไปปลูกเพิ่มเติมหรือปลูกทดแทนป่าที่ถูกทำลายหรือพื้นที่เสื่อมโทรม เพื่อให้เป็นแหล่งอาศัยและอาหารของนกและสัตว์อื่น ๆ เป็นการดึงดูดสัตว์ให้เข้ามาในพื้นที่ จึงเป็นการอนุรักษ์สัตว์ป่าที่ดีวิธีหนึ่ง
2. การศึกษาจำนวนและชนิดของนกที่พบในแต่ละเดือน ในแต่ละพื้นที่ศึกษา อาจนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการแนะนำช่วงเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมดูนกและเดินศึกษาธรรมชาติ เช่น การศึกษานกอพยพในช่วงเดือนกันยายนถึงเดือนเมษายน การศึกษากลุ่มนกกินพืชเป็นอาหารซึ่งมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลามีดอกและผลของพืชที่เป็นอาหารของนก ฯ
3. กำหนดพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ เช่น บริเวณจุดรองรับนักท่องเที่ยวสามารถอนุญาตให้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาธรรมชาติ ได้แก่ พื้นที่จอดรถ ร้านขายอาหาร ส่วนบริเวณที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่เปราะบางเสียหายได้ง่าย หรือบริเวณที่มีความหลากหลายของนกและสัตว์ป่าอื่น ๆ สูง ควรอนุรักษ์ให้คงอยู่ในสภาพใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมดั้งเดิมมากที่สุด
4. การควบคุมและป้องกันกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมอย่างเข้มงวด เช่น การล่าสัตว์ การลักลอบตัดต้นไม้ การนำสัตว์มาเลี้ยงภายในพื้นที่ การแผ้วถางพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตร การเกิดไฟไหม้ป่าซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ ฯ เนื่องจากการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ ทำให้สูญเสียสภาพป่าธรรมชาติกลายเป็นพื้นที่เสื่อมโทรม ส่งผลให้สัตว์ป่าไม่มีที่อยู่อาศัย ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ในระบบนิเวศลดน้อยลง